

ΛΙΣΤ

Ο Φράντς Λιστ γεννήθηκε το 1811 στο Ραϊντινγκ της Ουγγαρίας, μικρό χωριό που ήταν κτήμα του πρίγκιπα Εστερχάζυ και πέθανε στο Μπαϊρόυτ το 1886.

Ο πατέρας του επιστάτης του κτήματος, ήταν μουσικός στη ψυχή παίζοντας κιθάρα και σπινέττα και αυτός πρωτόβαλε τα παιδικά χέρια του Φραντς στο πιάνο. Σε ηλικία 9 χρόνων έπαιζε και συνάρπασε το ακροατήριό του. Πέντε εύποροι μουσόφιλοι συνεισέφεραν και του όρισαν υποτροφία για εξάχρονες σπουδές. Έτσι, ο πατέρας αποφάσισε να τον πάει στη Βιέννη, ενώ η μητέρα του έκλαψε που θ' αποχωριζόταν το παιδί της. Εκεί, ανέλαβαν τη μουσική διαπαιδαγώγηση του Λιστ, ο Τσέρνυ για το πιάνο και ο Σαλιέρι για τη σύνθεση. Ενάμιση χρόνο μόνο έμεινε ο Λιστ πλάι στον Τσέρνυ και αυτό ήταν το άπαντο της συστηματικής τεχνικής σπουδής του. Τα περιστατικά της ζωής, δεν του επέτρεψαν να ξαναπάρει μαθήματα και έτσι ο μεγαλύτερος βιρτουόζος πιανίστας των αιώνων, είναι ουσιαστικά αυτοδίδακτος.

Άρχισε τις συναυλίες που μια απ' αυτές στη Βιέννη το 1823, υπήρξε αποθέωση. Όταν κόπασαν οι εκδηλώσεις του ακροατηρίου, πλησίασε τον 12ετή καλλιτέχνη κάποιος που τον φίλησε στο μέτωπο κι αφού τον κοίταξε λίγη ώρα σκεπτικά, απομακρύνθηκε. Ήταν ο Μπετόβεν.

Ο πατέρας του ενθουσιασμένος τον πήρε και πήγανε στο Παρίσι, όπου άρχισε η ένδοξη σταδιοδρομία του Φραντς. Ξαφνικά, ξεσπάει μια νευρική κρίση που είχε σαν αποτέλεσμα, να νιώσει ο Φραντς αποστροφή, και προς αυτή ακόμα τη μουσική. Έτσι, αρχίζει ο διχασμός του εσωτερικού του κόσμου, η πάλη που διήρκησε όλη του τη ζωή. Δηλώνει στον πατέρα του ότι θέλει να γίνει παπάς. Εκείνος όμως αντιδρά και μ' ένα ταξίδι και παραμονή σε κάποια ακτή πετυχαίνει να θεραπευτεί η μελαγχολία του προνομιούχου παιδιού του.

Επέρχεται όμως ο θάνατος του πατέρα που δημιουργεί πρόβλημα βιοπορισμού στον μόλις 16χρονο Φραντς. Καλεί κοντά του τη μητέρα του και μη θέλοντας να δίνει συναυλίες, αρχίζει τη διδασκαλία του πιάνου. Ήταν τόσοι οι μαθητές που παρουσιάστηκαν, ώστε δίδασκε από τις 8 το πρωί ως τις 10 το βράδυ.

Αγάπησε μια μαθήτριά, την Καρολίνα Σεν Κρικ κόρη Υπουργού. Η ευτυχία αυτή κράτησε λίγο γιατί ο πατέρας δήλωσε μ' ευγένεια στον Λιστ ότι είναι υποχρεωμένος να αποσύρει την κόρη του. Ο Φραντς αρρώστησε και σκέφτηκε πάλι την ιεροσύνη. Η μητέρα του, αντέδρασε. Ξαναπέφτει πάλι σε μια απάθεια που κράτησε 2 χρόνια. Ακούει τον μάγο του βιολιού Παγκανίνι και ξαναρίχνεται στη μελέτη λέγοντας: «ή θα γίνω τρελός ή σωστός καλλιτέχνης», φιλοδοξώντας να ξεπεράσει τον Παγκανίνι.

ΘΡΙΑΣΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σώτος Βασιλειάδης

Ύστερα από 3 χρόνων μελέτη, ξαναφαινεται στη σκηνή για να προκαλέσει παραλήρημα ενθουσιασμού, αποδειχνοντας ότι το πιάνο είναι πραγματική ορχήστρα, ολόκληρος κόσμος που μπορεί να συγκινήσει και να τρομάζει, να εκφράσει κάθε ψυχικό συναίσθημα.

Αργότερα, μετέγραψε για πιάνο μεγάλο αριθμό έργων άλλων συνθετών αλλά και συντέλεσε, γενικότερα, στην ανάπτυξη της τεχνικής του πιάνου (τραγουδιόχορο εσωτερικό με τον αντίχειρα ή μοιρασμένο στα δύο χέρια, απομίμηση της δοξαριάς του βιολιού, τρέμολο, γκλισσάντο, κ.α.).

Δέκα πέντε χρόνων γράφει 12 Σπουδές για πιάνο, που αργότερα, στο 1836, γίνονται οι 12 Σπουδές ανώτερης εκτέλεσης. Απ' αυτές, η Τετάρτη, πήρε τη μορφή Συμφωνικού Ποιήματος, με τον τίτλο «ΜΑΖΕΡΡΑ».

Η επανάσταση του 1830 γίνεται αφορμή να εκδηλωθούν οι δημοκρατικές φιλελεύθερες πεποιθήσεις του.

Νεωτεριστής στην τέχνη, θαυμάζει ξεχωριστά τον Μπερλιόζ κάνοντας και μια ωραία διασκευή για πιάνο της Φανταστικής Συμφωνίας.

Διορίζεται διευθυντής της Μουσικής του μεγάλου Δούκα της Βαϊμάρης, εγκαθίσταται στο Άλτεμπουργκ και δημιουργεί μια καλλιτεχνική εστία που η ακτινοβολία της καταυγάζει επί 15 χρόνια όλη τη Γερμανία. Στην περίοδο αυτή, γράφει τα Συμφωνικά Ποιήματα: «Συμφωνία Δάντη», «Τάσος», «Τι ακούμε στο βουνό», «ΜΑΖΕΡΡΑ», «Θόρυβοι Γιορτής», «Συμφωνία Φάουστ», «Ορφέας», «Τα Πρελούδια», όπως επίσης τη θαυμάσια Σονάτα σε ΣΙ ελάσσονα, την Λειτουργία του GRAN κ.α. Παράλληλα, εργάζεται για το ανέβασμα και την ανάδειξη έργων, άλλων μουσουργών. Συνέθεσε και μια σειρά από 12 Ραψωδίες πάνω σε τσιγγάνικα και ουγγαρέζικα μοτίβα.

Καλός και δίχως φθόνο, χαίρεται συντελώντας στο να γονιμοποιεί τις ιδιοφυίες, να ενισχύει τις μεγαλοφυίες, όπως το εκδηλώνει και με τα λόγια του: «Κι αν δεν κατόρθωνα να δώσω κάτι καλό, θα χαιρόμουν με την επιτυχία που θα διαπίστωνα στους άλλους». Το 1861 πήγε στη Ρώμη και από το 1865 κατατάσσεται σαν καλόγερος στο τρίτο τάγμα του Αγίου Φραγκίσκου. Τότε συνέθεσε τα Μεγάλα Εκκλησιαστικά του Έργα «το Συναξάρι της Αγίας Ελισάβετ», «τον Χριστό», κ.α.

Ο χρόνος δικαιώνει το έργο του Λιστ και αποδεικνύει καλύτερα τη σημαντική θέση που κατέχει ο νεωτεριστής αυτός στην ιστορία της μουσικής του 19ου αιώνα. Στα έργα του βρίσκονται και ελαττώματα, όπως και θέματα όχι πρώτης ποιότητας. Υπάρχει όμως πάντα η ζωντάνια, η κίνηση και πλήθος επινοήσεων που προαναγγέλλουν τον Βάγκνερ και τους μετέπειτα εμπρεσσιονιστές. Έζησε έντονα, αγαπήθηκε και αγάπησε. Εκτός από την Καρολίνα, ερωτεύθηκε την Κόμισσα Μαρία ντ' Αγκού από την οποία απέκτησε 3 παιδιά. Μετά από συμβίωση 10 χρόνων, χώρισαν. Τον

ΘΡΙΑΣΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σώτος Βασιλειάδης

αγάπησαν παράφορα δύο άλλες γυναίκες, η πριγκίπισσα Καρολίνα Βιτγκενστάϊν και η βαρόνη Μάγεντορφ. Την κόρη του Κόζιμα, την πάντρεψε με τον εξαιρετο πιανίστα και μαέστρο Χανς φον Μπύλοβ, αλλά ξεμυαλίστηκε, χώρισε και παντρεύτηκε τον Βάγκνερ.